

5. Odst. 2. § 105. úst. listiny slibuje konečně zákon prováděcí.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavní listiny čs. (příloha k důvodové zprávě referentově o ústavní listině, tisku čís. 2421/1920) k § 105. praví: »V posledním § této hlavy nalézá se ustanovení obdobné předpisu první věty článku 15. rak. zák. o moci soudcovské. Předpis dotyčný byl však v rak. zák. stylisován velmi nejasně, takže nazval jej Unger plným právem sfingou, leč přece nebylo možno v nynější ústavní listině jej zcela vymýtit, poněvadž by tu povstala mezera v otázce, zda a jakým způsobem lze se dovolávat soudů tehdy, rozhodují-li podle platného práva o nárocích soukromoprávních výmínečně úřady správní.

Příslušný předpis je nyní přesněji upraven, neboť mluví se tu nyní výslovně o nárocích soukromoprávních, dále o tom, že teprve po vyčerpání opravných prostředků lze se dovolávat ve lhůtě přesně stanovené rozhodnutí soudního, a konečně že může být podle okolností podána žaloba určovací nebo žaloba o plnění«.

Ve zprávě zpravodaje ústavního výboru k úst. listině není o § 105., jako o celé řadě paragrafů, nejmenší zmínky. (Dokonč. přístě.)

Univ. prof. JUDr. Leopold Heyrovský

zemřel 17. února 1924.

Těsně při uzavěrcce tohoto čísla dočbází nás smutná zvěst, že se již nevrátí prof. Heyrovský, jehož sedmdesátých narozenin před rokem jsme v těchto místech vzpomínali s radostí a přáním, aby ještě dlouho pobyl mezi námi. Zákeřná vleklá choroba zdolávala tělo, ale duch zůstal nedotčen. Do posledních chvil zajímal se o právníký život i o práci vědeckou. Dnes, kdy již pozemská pouť jeho je skončena, vděčně oceňujeme jeho činnost jak na universitě tak i mimo ní. Jeho žáci, Českoslovenští právníci, s úctou a láskou budou vždy ho vzpomínati.

Z P R Á V Y.

Lenin a Wilson. Zemřeli dva, kteří v dnešní době, o nich víme, že je veliká událostí, ale v nich nemáme velikých individualit, byli — spolu s presidentem našeho státu, který oba přežil — jedinými velikými ideovými vůdci národů. Ale jak nesmírně různé osobnosti to byly. Dva dokonale rozdílné typy dějinných postav: Lenin — muž vůle, Wilson — muž hloubavé úvahy a citu. Lenin mající celý život jen jedinou myšlenku, jediný cíl, úmyslně zavrhující ohledy na vše ostatní, úmyslně uvažující a hodnotící jen a jen ve

prospěch jediného principu a jdoucí za ním pevně a bezohledně. Wilson, muž nábožensky cítící, proniknutý všemi kulturními hodnotami dneška, všechny složky daného problému úzkostlivě odvažující, cítící potřebu sebe i jiné objektivně přesvědčiti o správnosti svého činu, nežli se k němu rozhodne. Odtud postava Leninova má v sobě cosi barbarského, postava Wilsonova je typem dokonale kulturním. Proto Wilson má v zásadě souhlas a úctu celého světa, Lenin davy vášnivých přívrženců a davy vášnivých odpůrců.

O Wilsonovi víme snad dosti dobře, jak o něm budou souditi generace budoucí, jeho obraz nebude pro ně příliš odlišný od toho, který máme my. Za to těžko se dohadovati dnes, co bude někdy historie soudit o Leninovi. Dnes snad vůbec nedovedeme uvažovati o jeho osobě samé bez zaujímání stanoviska k palčivým problémům dneška. Jak na něj budou pohlížeti generace daleké budoucnosti, kterým snad už tyto problémy a boje budou cizí, protože definitivně rozřešené? Budou v něm vidět muže, jenž uskutečnil na čas utopii odporující odvěkému a nutnému řádu světa, nebo muže, jenž učinil počátek nového trvalého uspořádání lidské společnosti? To jest pro nás alternativa nerozřešitelná, ať už nás cit nebo politické přesvědčení pro tu neb onu možnost jest sebe silnější. A podle toho mu více nebo méně odpustí prostředky, jimiž bojoval. V každém případě však budou v něm obdivovati jeho nesmírně silnou a cílevědomou vůli a sílu jeho činu. — Jinak tomu u Wilsona. Jeho velikým činem jest vstup do války, ale ten není nikterak proň charakteristický, neboť tak byl by jednal snad každý jiný prezident Německem provokované Unie. Wilsonovskými však jsou úvahy a řeči, jimiž vstup ten zdůvodnil a prohlásoval válečné cíle Ameriky. A wilsonovským bylo též jeho úsilí na mírové konferenci pařížské, a to nejvíce právě ono, které se nesetkalo se zdarem.

Dva typy reformátorů: tam typ revolucionáře, jenž provádí reformy tvrdým činem, zde typ myslitele, jenž chce reformovati argumenty přesvědčováním světa. Je to náhoda, že zatím daly události za pravdu tomu typu prvinnému? Věříme, že je.

— n —

Macdonald o anglickém a kontinentálním socialismu. O rozdílu anglického socialismu (t. zv. labourismu) a kontinentálního socialismu vyslovil se nynější anglický ministerský předseda Ramsay MacDonald ve své knize »Politické směrnice pro dělnickou stranu.« Práví tam:

»Kontinentální socialism byl důsledkem dogmatického materialismu, jehož vůdčí myšlenkou byl třídní boj — kdežto anglický socialism se vyznačuje humanitní směrnici, neboť jeho myšlenky platí pro všechnu společnost. V jiných zemích ústavního parlamentarismu liší se strany podle dogmatických rozdílů a myšlenkových soustav — u nás však, kde ustavičné změny sociálních vztahů a politických směrnic nedovolily stranám, aby se navzájem měřily školskou logikou, vyrostl socialism z půdy vývojových teorií, které mají zřetel na politické rozpory, jež uvnitř společnosti vytváří protivu mezi tím, co dnes umírá a tím, co bude žiti. Má to veliký význam, pokládáme-li pokrok buď za boj mezi oprávněnými a neoprávněnými zájmy, nebo za snahu celého sociálního života po svobodě. Tento poslední názor byl názorem anglické nezávislé strany dělnické a vládnoucího britského socialismu. Ony socialistické směry, které se blížily druhému názoru, kontinentálnímu, u nás nikdy nekvetly.«

—ík.

Dvě metody. T. G. Masaryk v článku *Impromptu historie* v 3. čísle Přítomnosti upozornil na časovou shodu dvou významných událostí: smrti Leninovy a nastolení dělnické vlády v Anglii, udá-

losti, které dávají příležitost k úvahám, jež srovnávají a hodnotí. Jest zhodnotiti dvě tak různé cesty za cílem v podstatě totožným — ať už je nám tento cíl žádoucím, nepřátelským nebo lhostejným — jest zhodnotiti výsledek, jehož se až dosud dosáhlo revolucí ruskou, a výsledek, jehož bylo nebo bude dosaženo parlamentní methodou anglickou. Jak je tu těžko hodnotiti objektivně, sine ira et studio. Vždyť neznáme dosud výsledků obou revolucí a předvídat tu nelze. A jak do počtu hodnotících zahrnouti oběti krvavé revoluce ruské na životech a blahobytu lidí, které se jí jevily jako nutné prostředky k žádoucímu cíli? Zdá se věru, že je velmi málo vyvolených, kteří mají právo vysloviti zde svůj soud. Neboť tu nestačí obry správné usuzování vědecké, ale věstecká skoro intuice spojená s mravní hloubkou a bohatou zkušeností.

Myslitel a státník, jenž je nesporně z těch vyvolených, řekl nám svůj soud. A to ve prospěch metody anglické. —n—

Lex Hodža. V období politických afér, v němž jsme se dověděli tolik o svých politikách a tolik dalšího mohli si domyslíti, přichází min. dr. H o d ž a s podnětem k vydání zákona, jimž by byla vyslovena inkompatibilita politiky a obchodu a vedena hranice mezi oběma těmito záslužnými obory lidské činnosti, jejichž důvěrná spolupráce se nám však tak málo líbí. Jest jisto, že zásadně nebude nikdo proti dobré myšlence zákona. Zásadně možno tu snad jen namítnouti to, zda tím, že politiky budeme přímo zákonem chránit před obchodním podnikáním, nezvyšujeme ještě více dojem privilegované třídy národa, nových optimatů, o nichž tu byla zmínka v posledním čísle, neboť každému se vynoří analogie s římskými senátory, jimž též byl zakázán obchod jako nesrovnatelný s jejich stavem.

Ale to by snad nepadalo tak na váhu, jako řada okolností, pro něž můžeme spolehlivě předpověděti, že k takovému zákonu asi nedojde. Už proto, že bude velmi těžké vésti zmíněnou hranici t. j. stanovit, co ještě politikou je a co jí už není. Ale dejme tomu, že se to podaří formulovati, a to patrně podle kritérií zcela zevních, tak totiž, že za provozování politiky prohlásí se prostě zastávání mandátu poslaneckého a všech vyšších funkcí ústavních; obchodní podnikání bude zase nutno omezit na podnikání většího rozsahu a na intensivější účast — ne tedy na př. vlastnictví několika akcií — na větších podnikcích společenských.

Jsou tu však další obtíže. Jest třeba zde rozlišovat dva případy nežádoucího zasahování obchodu do politiky a naopak: jednak zmíněné účastnění politikých osobností v podnikání obchodním, jednak vlastní obchodní podniky politikých organisací. V prvním případě budou tu státi v cestě naše skutečné poměry; hlavně skutečnost, že máme prostě v některých oborech málo schopných a vynikajících lidí, takže politický život nemůže postrádati osob angažovaných v kruzích obchodních a naopak. Není na př. v našich kruzích finančně-politických takřka význačné osoby, která by nebyla zúčastněna ve správě peněžních nebo jiných obchodních podniků. Zde nelze nikomu vytýkati nějaký zlořád a přece to vede — jak se též v poslední době ukázalo — někdy k důsledkům nežádoucím. Neboť kolik podniků patřících nečeskému kapitálu přijalo do svého vedení Čechy a Slováky jedině pro jejich politický vliv. Můžeme se vzdáti této výhody?

V druhém případě, při provozování obchodu samými politickými organisacemi nelze zase při nedostatku právní úpravy politických stran postihnouti, která organisace je politickou. Bude nutno za činnost organisace volati k odpovědnosti osobnosti politické v nich zúčastněné. To ale bude mít za následek, že v nich nikdy oficiálně nebudou, byť by jejich duch a organizační iniciativa se v nich uplatňovala sebe více. Zda by to přispělo k zvýšení politické morálky, které je účelem celého zákona, je ovšem otázka.

Snad by se místo zákona o inkompatibilitě doporučoval spíše dodatek k zákonu o volebním soudě a to k bližšímu vysvětlení slov § 13: „důvody nízké a nečestné“, o něž bylo vedeno už tolik sporů. Zde by se mohly vedle jiných nízkostí a nečestností jmenovati demonstrative některé zvlášť křiklavé případy neblahé součinnosti politiky a obchodu, které

by měly za následek ztrátu poslaneckého mandátu. Ale pak by ovšem i legitimace žalobce musila být dána někomu jinému, nejen straně provinilce. Ale komu?
—n—

Československé místní názvosloví úřední. Počátkem ledna t. r. rozeslal Stát. úřad statistický první výtisky nových lexikonů míst v Čechách podle sčítání lidu r. 1921. Vydáním lexikonu publikují se zároveň pro Čechy československé názvy míst, jež mají výlučnou platnost jako úřední jména. Zákon ze dne 14. ledna 1920 č. 266, sb. z. a nař. o úpravě názvů měst, obcí, osad i jejich částí dal základ k celkové reformě, jež jako nezbytná vystoupila u všech nástupnických států i u ostatních, které zabíraly nová dobytá územi. Tak stalo se zejména v Trentě a v Alsasku; ovšem všude nebylo postupováno stejnou metodou: obyčejně vláda prostě diktovala jednojazyčný typ jmen. Pouze Československo a po jeho vzoru Poznaňsko i Polsko, postavilo názvoslovnou úpravu na právní podklad, kterého jsme dosud v Rakousku postrádali; v Uhrách pak platil známý maďarisační zákonný čl. z r. 1898, kterým byly zejména na Slovensku potlačeny všechny slovenské názvy a nahrazeny maďarskými. Československý zákon z r. 1920 zasluhuje pozornosti v několika směrech; především se týká to ustanovení úředního názvu, k němuž je nyní zmocněn ministr vnitra. Dříve ministerstvo vnitra povolovalo na žádost obce změnu jména, takže bez podnětu obce, která nesla také veškeré náklady s tím spojené (změny v pozemku, knihách, katastrech a p.), nebylo možno název opravit. Náš zákon se shodl v tomto předpise s někdejšíma maďarskými, kde ministr vnitra měl vyslechnouti municipálně zastupitelstvo. U nás je však přidán ministru odborný poradní sbor t. zv. »Stálá komise pro ustanovení úředních názvů«, v níž vedle zastupců jednotlivých ministerstev, Stát. úřadu statistického a vojen, Zeměpisného ústavu zasedají i zástupci archivů zemských a ministerstva vnitra spolu se zástupci místopisné komise České Akademie a na bedrech těchto odborníků spočívá i bude spočívati názvoslovná úprava po stránce historické a filologické. V letech 1920 až 1923 byla užším výborem zmíněné komise provedena revize jmen v Čechách (celkem asi na 46.000!). V našem zákoně je dále zajímavý předpis o menšinovém jméně, které může fakultativně ustanoviti ministr pro místa, v nichž žije aspoň 20% něčeskoslovenská menšina aneb v nichž má sídlo úřad vztahující se působností svou na obvod s touto menšinou. Tím vedle československého úředního názvu jsou nyní v určitých případech schválena i jména německá, polská a maďarská. Kromě toho je důležitá i sankce, kterou uvedlo vlastně až prováděcí nařízení z 14. srpna 1921 č. 324 sb. z. a nař., že všechny veřejné úřady a podniky, rovněž i strany ve styku s nimi musí výlučně užívati úředních názvů. Jestliže pak v podání strana užila jiného názvu než úředního, má jí býti podání vráceno do určité lhůty k opravě se zachováním účinků. Nestane-li se oprava do stanoveného dne, pokládá se podání za nečiněné. Lhůta je precizována při věcech veřej. zájmu. Třebas i otázka normativní úpravy místních jmen se časem jistě vytríbí, až bude značnější zkušenost a vzroste i judikatura, přece nejobtížnější je technika ustanoviti jednotlivé úřední názvy, které by vyhověly jak požadavkům filologickým a historickým, tak i praktickým, aby byla vhodná, snadno užitelná, změnami nepoškozovala obchod atd. Je tedy nutno postupovati velmi opatrně a uvážovati případ každý zvláště. V Čechách úkolem tímto byl pověřen zvláštní užší výbor, který revisi všech jmen provedl. Bylo nutno aspoň u poloviny jmen obcí a osad provésti rozsáhlé šetření v historických pramenech v archívech jak v českém zemském, tak ministerstva vnitra i některých místních (třeboňském, tepelském a p.), na podkladě dokladů a dotazníků po dialektu činil závěry filolog a výsledek po stránce vědecké přezkoumal se částými dotazy na místě u obecních a okresních správ, četnických stanic, menšinových korporací, na to byly uváženy i důvody ministerstev pošt a železnic a pak teprve ministerstvo vnitra na podkladě tohoto bohatého materiálu rozhodovalo. Podobnou metodu pokračuje se i na Moravě, Slezsku i Slovensku, takže budeme míti záhy vytríbené místní názvosloví úřední. Dá se pak doufati, že se zvýší tím i zájem určitých kruhů jako

obcí, místních pracovníků a p. a při každém příštím sčítání lidu bude možno provésti ještě zbylé nutné korektury, takže zanedlouho budeme míti zcela dokonalé a vyhovující názvosloví. Počátek učiněný v lexikonu pro Čechy slibuje dosažení jeho dokonce i brzy. Ca.

Nový honební zákon pro celou republiku připravuje zákonodárné oddělení ministerstva zemědělství. Osnova prý přikloní se k zásadě společenské honitby, neuznávající vlastní honitbu. Jinak jest pracována podle moravského zemského zákona honebního. —á—

Vliv amerického zákazu alkoholu na světový trh kávy. Z nauky o obchodní politice je známo, že opatření, kterým se zdrazuje nebo znemožňuje výroba resp. obchod nebo dovoz určitého nápoje, působí zpravidla odklon spotřeby k jinému nápoji. Tak je tomu také u americké prohibice, jejíž důsledky se zvláště výrazně projevují na světovém trhu kávy. V poslední době má cena kávy na světových trzích silně vzestupnou tendenci; posledního prosince byl na př. záznam novyorské bursy ještě 9.65 ct (promptní měsíc), kdežto 7. února už byl záznam 13.37 ct. Je přirozené, že při této situaci nemá vliv na vzestup cen jen stoupající poptávka, nýbrž že také — jako tomu bývá při takové příležitosti často — producenti zdržují své zásoby, spekulující na další vzestup cen. Světová spotřeba kávy stoupla za poslední pololetí asi o 1,800.000 pytlů, takže lze nyní odhadovati světovou potřebu asi na 20,000.000 pytlů. Při tom bylo 1. ledna 1914 světové zásoby 4,410. 000 pytlů a neviditelné zásoby ve vnitrozemí Brazílie se odhadují asi na 3,500.000 pytlů. Sklizeň 1924—1925 se odhaduje celkem na 10—11 mil. pytlů, takže je patrné, že podle této situace kávové statistiky lze očekávati další vzestup cen, ježto nabídka nebude stačit poptávce. Očekává se, že zásoby budou vyčerpány do 1. července. Kávová haussa má ovšem značný finanční význam pro Brasilii a je to také jeden z činitelů, jenž přispěl v poslední době k upevnění brazilské valuty. —ík.

Prof. Drachovský: »Národohospodářské poznámky k návrhu zákona na ochranu úspor a vkladů.« Na toto thema přednášel dne 14. února 1924 prof. dr. Drachovský v Právnické Jednotě. Ve své přednášce zabýval se hlavně příčinami, které vyvolaly tento návrh, a eventuelními následky, které pro naše hospodářství bude jeho uzákonění míti. Do detailů a do kritiky návrhu samého se nepustil, poněvadž návrh sám ve své nynější podobě je důvěrný. Považuje zákon ten za plod překvapení širokých vrstev nad úpady některých bank a z něho vyplývajícího hnutí po větší ochraně vkladatelů před podobnými překvapeními. A tu bylo si nutno uvědomiti, že ochrana vkladatele nedá se řešiti aniž by zůstala nedotčena otázka poměru jeho k podnikání vůbec. Zastával se názor, že vkladatel je pouhý věřitel beze vztahu k podnikání. Současně však objevily se obavy, aby bankovní provoz nebyl zatížen a řádné funkcionování banky ohroženo. Na jedné straně se uznávalo, že stát je odkázán na bankovní úvěr a že bankovní kapitál má tak velkolepé úkoly ve státě i národu, že nutno jeho rozvoj podporovati, a na druhé straně se volalo po jeho sešňorování. Vznikly pochybnosti, zda zákonný zásah do organizace bankovní nezasáhne rušivě do sféry mezinárodně-právní a jak mají býti vyřešeny incidentní otázky právní. Volalo se po jakési actio popularis, která by poskytovala na př. vkladateli možnost volati k zodpovědnosti vedoucí činitele banky, při čemž důkazní břemeno by bylo na obviněném. Jako hlavní příčiny úpadků uváděny hlavně: špatná politika úvěrová a obchody zbožím. Prof. Drachovský ukazuje, že obvinění tohoto druhu byla často neodůvodněná: Pokud se týče úvěrů: Poměry 1918—1921 nahromadily veliké množství vkladů, úroková míra byla relativně nízká a pod světovou paritou, hledíme-li na vysokou premii risikovou. Banky nechtějce se dáti překvapiti nejistým vývojem situace ponechávaly si sice veliké rezervy, avšak zbytek přece nespotřeboval trh peněžní, bylo tedy nutno investovat. Vyskytlo se spousta nových podniků, které měly za dané situace skvělé podmínky pro prosperitu, a přece světová krise, která k nám pronikla, a vzestup koruny přinesly důsledky, které nikdo nemohl

předvídati. Hodnota úvěru stoupala, ač nominálně zůstával stejný, hodnota zajištění klesala. Celá odvětví nadějného průmyslu octla se v nebezpečné krizi a špela k likvidaci (klasický případ na dříví). Banky, které nechtěly své pohledávky zlikvidovati na čtvrtinu, musily se odhodlávati k dalším úvěrům. Nelze tedy šmachem odsuzovati. A obchod zbožím: Jsou proti němu u nás námitky, ačkoli je známo, že banky vedly na př. obchod s cukrem lépe než sami výrobci. Banky v každém případě, poskytuji-li podniku úvěr, účastní se obchodu aspoň nepřímo. Vývojová tendence směřuje k soustřeďování: v cizině obstarávají obchod zbožím ve velkém jednotlivci — brookers —, u nás však individualita není v oblibě. Není tedy š hlediska vývojového proti bankovnímu obchodu zbožím námitek. Dále přechází prof. Drachovský k poměru vkladatele k bance a dovozuje, že vkladatel musí býti účasten na riziku podnikání, když bere úrok. Na zákon sám kladený byly nemožné požadavky, které byly revidovány a definovány co nejpřesněji, přes to však četná místa návrhu zůstávají pochybnosti: vkladatel má býti na př. chráněn před závadami «dobrým mravům se přičítím». Myslelo se tu hlavně na vkladovou akvizici. Tento pojem však při jeho výkladu způsobí soudům značné potíže, neboť dlužno klásti jiné měřítko na ústavy drobné, agitate se teprve zařizují, a na ústavy veliké již zavedené. Někde bude agitate nutná (na př. na Slovensku), někde ne. Mravní zodpovědnost je nezbytná, jest však obtížno ji vtělití právní řád. Nejlepším zabezpečením zodpovědnosti je kontrola. Ale i kontrola má svá rizika. Není nic platno kontrolovati banku, nejsou-li zároveň kontrolovány podniky, které financuje. Mimo to jsou vážné obavy, že kontrola zejména externí může vážně ohroziti obchodní tajemství, které sice u nás není daleko tak respektováno jako v cizině, avšak jehož porušení může míti dalekosáhlé důsledky na poli mezinárodně-konkurenčním. Již nyní se objevují první příznaky tohoto nebezpečí, neboť cizí banky agituji, aby náš kapitál zakládán byl v cizině, kde je více obchodní tajemství chráněno. Také cizí kapitál uložený u nás nebude se cítiti již dosti bezpečen a přece nehraje roli tak nepatrnou, jak se někdy omylem tvrdí. Vedle vládního kosaře, kterážto instituce zůstane zachována, ač její povaha je značně sporná, pomýšlí osnova hned na několik druhů kontroly. Jsou to interní kontrolní oddělení, která je povinna si každá banka zřídit, dále dozorcí rada, o které tvrdí prof. Drachovský, že se spíše hodí pro podniky menší nebo příležitostné, a považuje proto toto ustanovení za krok nazpět. Konečně je tu externí kontrola v podobě obligatorního sdružení revisního. Ráz této kontroly oproti předešlým preventivním bude detektivní. Sdružení má býti organizováno jako společenstvo, poněvadž tato forma lépe zabezpečuje zájmy úřednictva. Že ovšem tato kontrola bude velice drahá, poněvadž bude vyžadovat nejlepší kvalifikace a velice mnoho času, je samozřejmo. Ke konci prof. Drachovský resumoval, že zákonem bychom se dostali na docela novou půdu a že možno zákon považovati za nový krok proti soukromému podnikání. V zájmu nár. hospodářství ovšem bude, když eventuelní nedostatky se ještě odstraní a také později se zkorigují, až zkušenost ukáže na nové obtíže. Dr. Lepář.

Přednáška Dra Jana Gallase: »Vývoj sociálního pojištění v cizině a u nás«, konala se dne 21. ledna t. r. v hlavní budově české vysoké školy technické v Praze.

V úvodu pojednal přednášející o podstatě a vývoji pojištění vůbec a rozdílů mezi pojištěním soukromým a sociálním. Pak přešel k vývoji sociální politiky v jednotlivých státech, zvláště pak zmínil se o vývoji tom u nás a promluvil o zákonných ustanoveních sociálně pojišťovacích, platných v naší republice.

V další části své přednášky probral stručně principy sociálního pojištění ve státech, ve kterých bylo již pojištění toto provedeno, poukázal na přednosti i vady jednotlivých systémů a přešel k vládnímu návrhu zákona o sociálním pojištění, seznámil posluchače s jeho hlavními zásadami a vytkl opět jeho přednosti i vady.

V přednášce této byl podán posluchačům zhuštěně celkový obraz o vývoji sociálního pojištění u nás i v cizině, takže i ten, kdo o sociál-

nám pojištění nebyl dosud informován, mohl si učiniti správnou představu o tom, jak nesmírně významný zákon pro celý náš stát se právě projednává.

Dr. Jindřich.

Přednáška Dra Emila Hendricha: »Zásady osnovy zákona o sociálním pojištění a nutnost reformy pensijního pojištění« konala se dne 28. l. t. r. v hlavní budově české vysoké školy technické v Praze. Přednášející navázal na dřívější přednášky pp. Dra Schönbauma a Dra Gallase a pojednal o hlavních zásadách vládní osnovy zákona o sociálním pojištění: nejprve zmínil se o organizaci, na které má celé pojištění spočívat i o důvodech, které vedly k tomu, aby organizace ta byla osnovou přijata. Po té pojednal o systému dávkovém a přešel k sociální hygieně, která má býti důležitým činitelem sociálního pojištění a od níž se očekává zlepšení národního zdraví. Ku konci tohoto oddílu přednášky zmínil se o zásadách řízení administrativního a soudního při tomto pojištění.

V druhé části své přednášky načrtl přednášející v krátkosti vývoj pensijního pojištění u nás a sdělil, že dle předložené osnovy zákona o sociálním pojištění má pensijní pojištění soukromých úředníků a zřízcenců zůstat samostatným a proč se tak má státi. Při to movšem je potřebí pomyslet i na náležitou opravu pensijního zákona, poněvadž v nynější své formě praktické potřebě zákon tento v mnoha směrech nevyhovuje. Poznámel, že byla zřízena zvláštní komise odborníků, která má za úkol vypracovati návrh na změnu pensijního zákona tak, aby zákon tento vyhovoval na delší dobu potřebám pojištěnců.

Prvním dílem přednášky této byly podány vládní osnovy zákona o sociálním pojištění, druhým dílem pak bylo naznačeno, jakým způsobem bude pravděpodobně provedena toužebně očekávaná reforma pensijního zákona.

Dr. Jindřich.

Používání velké auly Karolina německou universitou. Stal se 9. února 1924 případ, že kolega Slovák byl pedelem německé fakulty právnické z velké auly Karolina příkrým způsobem vykázan jen proto, že měl vyšívaný slovenský límeček. Událost ta volá přímo po provedení § 3 zákona ze dne 19. února 1920. Velká aula Karolinská, které universita Karlova používá pouze při slavnostních příležitostech nebo koná-li se promoce mnoha kandidátů najednou, takže malá aula universitní naprosto nestačí pojmouti kandidátů a účastníků promoce, jest používána neustále německou universitou v Praze k sebe menším promócím, jen aby buršácké spolky mohly ukázati se ve vichsu při promoci svého člena. Universita německá, přirozeně nezaslouží, aby se braly na ni ohledy na úkor domácího československého studentstva. Patří-li nám Karolinum, patří nám i velká aula, a Němci musí si zvyknouti, že jen z naší dobré vůle jsou v těchto historických zdech hosty, kteří nesmí si podobným způsobem počínati jako uvedený pedel německé university. Německá mentalita proti neněmeckým národům jest dobře známa, a poslední neaktvnost při úmrtí Wilsonově ve Washingtoně nebude asi poslední. Jest také povinností příslušných úřadů školských upozorniti i universitní zřizence, jak si mají počínati, neboť jinak by muselo československé studentstvo důrazněji naléhati, aby při používání velké auly naší university nebylo německé universitě blahovlně dááno větší právo než nám. Stačí-li nám malá aula pro promoce, musí stačiti také Němcům jejich malá promoční síň. Je nutno, aby velká aula Karlovy university nebyla znešvecována šovinistickou nesnášenlivostí německého národa vůči neněmeckým hostům promoce německého kandidáta.

dnk.

Anketa o reformě studia právnického. Podle rozhodnutí redakčního kruhu našeho listu vypisujeme anketu o reformě studia právnického, vyzývajice všechny, kdož mají na této tak důležité věci pro celý náš právnický život opravdový zájem, aby se jí účastnili. Každý příspěvek bude uvítán. Úkolem ankety je shromážditi materiál pro reformu studia a zajistiti tak podklad pro další práci ke konečnému formulování.

Celou anketu dělíme na dvě části: obecnou a zvláštní. Dnes podáváme otázky rázu obecného:

Otázka 1: Je změna studijního řádu nutna? Jestliže ano, má

to býti oprava starého studijního řádu či zcela nový studij. řád vybudovaný na nových základech?

Otázka 2: Má se reformovati ihned, či za určitou dobu (proč a kdy?) Postupně (přechodná osnova) či najednou?

Otázka 3: Má býti zaveden shodný studij. ř. pro celou republiku, či má býti ponechána autonomie jednotl. fakultám, zda vůbec či v jednotlivých oborech?

Otázka 4: Měla by se snad rozdělit dosavadní fakulta a jak?

Otázka 5: Pokud je třeba reformovati pedagogickou stránku vyučování na práv. fakultě a jak? (zvláště poměr mezi teoretickým vzděláním a praxí).

Otázka 6: Jak přibližně stanoviti trvání celého studia? Jak má býti studium rozděleno a na kolik oddílů? Jak uspořádati termíny stát. zkoušek? Má býti pořad jejich pevný a závazný ke vstupu do dalšího oddílu?

Otázka 7: Jaký význam stanoviti doktorátu? Kolik má býti k němu rigoros a po př. snad disertace? Odporčuje se ponechati rigorosa s tozotnými předměty zkusebními jako při státních zkouškách?

Otázka 8: Jak stanoviti po př. odstraniti taxy a kolejiné?

Jiné poznámky povšechného rázu.

Otázkami mají býti dány směrnice a lze eventuelně ponechati některé až pro odpověď na otázky rázu speciálního. Také je možno kombinovati některé otázky. Odpovědi rače zasilati na redakční radu pražskou (Praha I., Ovocný trh 3.) neb na brněnskou (Brno, Smetanova 16.) neb na bratislavskou (Bratislava, Kapitolská ul. 1. při S. P. P. »Pravnik«) do 30. dubna 1924. Všechny odpovědi buďtež podepsány a uvedena na nich přesná adresa. V případě však, že by si odpovídající přál, může jeho odpověď býti uvedena pod přiměřenou šifrou a jméno jeho zůstane redakčním tajemstvím.

Za redakční kruh listu československých právníků »Všehrd«
Dr. Čáda, t. č. redaktor.

LITERATURA.

V boji. Sběrka článků, řečí a posudků prof. Arnošta Denise v době války světové. Přeložil dr. Jindřich Vančura. — Praha 1923. — Stát. nakladatel. 8°. Díl I.: s. 252. — II.: 208. — III. 1.: 272. — III. 2.: 374. — Je velmi málo osob, které by se mohly prokázati tak úsilovným bojem za ideály druhých porobených národů a je rovněž velmi málo dokumentů, které by mluvily o jejich činnosti tak jasnou řečí nevýratně a nepochybně jako sbírka uspořádaná prof. Vančurou. V prvním svazku jsou obsaženy Denisovy práce z let 1915—16, ve 2. z 1916—17, a poslední třetí z 1917—18. Jádro tvoří příspěvky z »La Nation Tchèque« a »Le Monde Slave«. Vedle toho je tu obsažena řada předmluv jako k dílu Pichonovu, Pingoudovu a pak řeči významné na př. na oslavu upálení M. Jeronýma Pražského proslovené na Sorbonně atd. Není snad třeba připomínati, jaký význam mají všechny tyto práce pro správné pochopení politických poměrů za světové války a protože nejedna z nich zabíhá tématem i do dob před ní (na př. »Panovnický rod rakouský, 2. prosinec 1848, Otázka Němců českých, Universita Pražská), rozšiřuje se okruh zachycené politiky takřka na celou novější a současnou politiku českou, při čemž nechybí samozřejmě silné reminiscence na doby historické. Při tom řešení jednotlivých otázek je podáno pravým stylem Denisovským a s nevšední galskou vervou, takže je čistí způsobuje pravou rozkoš, zvyšující každým slovem čtenářův interes. Vydáním a pečlivým přeložením těchto Denisových prací po různu roztroušených, které by jinak léhce mohly nezasloužené upadnouti v zapomnutí, zasloužil se prof. Vančura skvěle o památku muže, o němž bez nadsázky je možno vždy říci, že »mnoho jest dobrého učinil zemi této«.

Ča.